Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

HE 149/2017 vp

Kanadan ja EU:n laaja-alainen talous- ja kauppasopimus (CETA)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa CETA-sopimuksesta. Lausunnossamme tarkastelemme sopimuksen vaikutuksia yritysten kannalta.

Sopimuksen tausta

Kanadan sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden välinen CETA-sopimus on kunnianhimoisin ja kattavin EU:n neuvottelema vapaakauppasopimus. Sopimusneuvottelut alkoivat vuonna 2009. Sopimus on väliaikaisesti astunut voimaan syyskuussa 2017. Sopimus viitoittaa tietä myös tuleville EU:n vapaakauppasopimuksille.

CETA-sopimus on sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden ja osittain EU:n toimivaltaan. Sopimus edellyttää sekä unionin että jäsenmaiden hyväksymistä.

Sopimuksen kautta EU syventää yhteistyötä yhden vahvan liittolaisen kanssa. Kanada muistuttaa monella tavalla Pohjoismaita. Siellä on samanlainen arvopohja ja kaksikielinen parlamentaarinen demokratia.

EU:n korkea terveyden, turvallisuuden tai ympäristönsuojelun taso ei laske. EU:hun tuotavien tuotteiden ja palveluiden on myös jatkossa täytettävä EU:n vaatimukset.

Sopimuksen vaikutukset suomalaisiin yrityksiin

EU:n ja Kanadan välinen kauppasopimus avaa uusia mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Kanadaan voi EU-alueelta viedä, kun sopimus on tilapäisesti voimassa täysin tullivapaasti lähes kaikkia teollisuustuotteita. Sopimuksen myötä vienti edelleen helpottuu esimerkiksi arktisessa osaamisessa, puhtaassa teknologiassa sekä informaatioteknologiapalveluissa.

Kanada on tavaraviennin osalta Suomen yhdenneksitoista ja tuonnin osalta kymmeneksi suurin kauppakumppani EU:n ulkopuolisista maista. Suomesta viedään etupäässä metsäteollisuuteen tarkoitettuja koneita, lumessa liikkumista varten suunniteltuja ajoneuvoja sekä lääketieteessä käytettäviä laitteita.

Pk-yrityksille on myös helpompaa ponnistaa Yhdysvaltain isoille markkinoille juuri Kanadan kautta.

Kanada kuuluu Arktiseen neuvostoon, jonka puitteissa Suomi tekee tutkimusyhteistyötä Arktisessa osaamisessa. CETA-sopimus edistää tällaista yhteistyötä.

Toimialakohtaisista vaikutuksista mainittakoon sopimuksen terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskeva luku. Tämä tuo ennakoitavuutta ja sujuvoittaa maatalous- ja elintarvikekauppaa.

Tuotteiden testaaminen helpottuu

Vienti Kanadaan helpottuu, koska tuotteille tehtävien kaksinkertaisten testien määrä vähenee. Tämä muutos tarkoittaa yrityksille merkittäviä säästöjä. EU ja Kanada ovat sopineet hyväksyvänsä toistensa antamat vaatimustenmukaisuustodistukset useille tuotteille, kuten sähkölaitteille, elektroniikka- ja radiolaitteille, koneille ja niiden komponenteille, mittauslaitteille kuumavesikattiloille ja huvialuksille. Näiden tuotteiden osalta riittää, että EU:sta Kanadaan vietävä tuote testataan EU:ssa olevassa testauslaitoksessa kanadalaisten sääntöjen mukaan ja päinvastoin.

Sopimus mahdollistaa myös EU:n ja Kanadan sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön lisäämisen. Sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön tavoitteena on parantaa sääntelyn tasoa ja poistaa tarpeettomia kaupanesteitä.

Palvelumarkkinat avautuvat

Suomalaisilla yrityksillä on kansainvälisellä tasolla merkittävää ja kilpailukykyistä osaamista erityisesti informaatioteknologian, erilaisten asiantuntijapalveluiden sekä insinööriosaamisen aloilla.

Sopimuksen myötä kilpailuedellytykset tasoittuvat Kanadassa, kun Kanada ei voi enää muuttaa lainsäädäntöään nykyisestä ulkomaisia toimijoita syrjivämmäksi tai rajoittavammaksi, jollei se ole varannut siihen erikseen oikeutta. Sopimuksen myötä Kanadan toimintaympäristö vakautuu.

CETA voi myös tasoittaa tietä ammattipätevyyden vastavuoroiselle tunnustamiselle. Suomesta poiketen Kanadassa on edelleen useita säänneltyjä

ammatteja, joissa ulkomaiset eivät voi toimia, jollei ammatinharjoittajan pätevyyttä ole tunnustettu maassa. Sopimus sisältää raamit myöhemmin tehtävälle tarkemmalle sopimukselle, jolla luotaisiin mekanismi osapuolten välille osaamisen tunnustamiseksi.

Yritystoimintaan liittyvä maahantulo

Kansainvälinen liiketoiminta saattaa edellyttää väliaikaista työskentelyä toisessa maassa. CETA-sopimuksella vähennetään tähän liittyviä esteitä.

Sopimuksessa sitoudutaan yritysten sisäisten siirtojen, asiantuntijoiden, yritysvierailijoiden sekä tiettyjen projektiluonteisesti maahan tulevien asiantuntijoiden maahantulon sallimiseen pääsääntöisesti ilman tarveharkintaa tai työlupaa tietyillä sektoreilla. Osapuolet sitoutuvat sallimaan oleskelun kolmeen vuoteen saakka riippuen oleskelun tarkoituksesta.

Vakaampi toimintaympäristö investoinneille ja suojaa immateriaalioikeuksille

Sopimus varmistaa suomalaisille yrityksille vakaan toimintaympäristön ja parantaa oikeudellista toimintavarmuutta Kanadassa. Sopimuksella parannetaan kansallisten lainsäädäntötoimien läpinäkyvyyttä ja ennakoitavuutta. Suomalaiset ja kanadalaiset yritykset asetetaan lähtökohtaisesti samalle peliviivalle. Kanada sitoutuu olemaan syrjimättä suomalaisia sijoittajia. Lisäksi suomalaisille investoinneille taataan yhtä hyvä kohtelu kuin kolmansien maiden investoinneille eikä suomalaisia investointeja syrjitä suhteessa kanadalaisiin investointeihin.

Innovaatioiden, tavaramerkkien ja tekijänoikeuksien suojaaminen on useimmiten keskeistä yrityksen liiketoiminnalle. Kanada sitoutuu tarjoamaan suomalaisille yrityksille vastaavantasoisen immateriaalioikeuksien suojan kuin EU:ssa on tällä hetkellä voimassa.

Kanadan julkiset hankinnat avautuvat

EU-maiden julkiset hankinnat ovat jo nyt suhteellisen avoimia. Tästä syystä on ollut EU:lle tärkeätä, että myös Kanadan julkiset hankinnat avataan kilpailulle. Kanada ei ole aiemmin avannut julkisia hankintojaan tässä laajuudessa kolmansille osapuolille etenkin alue- ja paikallistason hankintojen osalta.

Suomalaiset yritykset voivatkin jatkossa osallistua euromääräisten kynnysarvojen puitteissa Kanadan liittovaltiotason lisäksi myös sen alue- ja paikallistason hankintakilpailuihin, joissa tavara- ja palveluhankintakate-

gorian laajentuminen antaa suomalaisille yrityksille entistä enemmän mahdollisuuksia.

Suomen Yrittäjät

Thomas Palmgren
kansainvälisten asioiden päällikkö